

Kutjevo, 15.06.2015.

Direktna dodjela poljoprivrednog zemljišta stočarima – može li se stočarima manje pomagati?

Nerazumijevanje državne administracije ili paravan za igre bez granica?

Dužnost je Udruge OPG Hrvatske *Život* da informira hrvatsku javnost o iznimno teškoj situaciji na selu koja je posljednjih tjedana dodatno otežana donošenjem novog, manjkavog Zakona o poljoprivrednom zemljištu, a posebice njegovom izrazito nepromišljenom provedbom. Ministarstvo je odbilo praktički sve prijedloge dorada zakonskog prijedloga, koje mu je Udruga uputila u okviru javne rasprave, a sličnu sudbinu doživjela su i mišljenja Udruge vezana uz provedbu Zakona. Zanemarivanje praktičnih prijedloga s terena i nastavak politike favoriziranja velikih interesenata udaljava nas od općih načela zajedničke poljoprivredne politike EU i dovodi poljoprivredu u slijepu ulicu.

Veliki netouvoz hrane pretvorio se u najteži strukturni uteg u gospodarskim odnosima s inozemstvom. Problem je moguće riješiti jedino ostvarivanjem domaćim uzgojno-reproduktivno-proizvodnih ciklusa u poljoprivredi a to, uz poljoprivredno zemljište kao ključni resurs, zahtijeva i poštivanje stručnog znanja i kompetencije. Način na koji je zamišljen i provodi se „Program stočara“ ne upućuje na svijest o njegovim dalekosežnim posljedicama. Stočarstvo se dovodi u poziciju gole borbe za opstanak.

Pozdravljamo pokušaj države da nešto učini za domaće stočarstvo i pri tome zadovolje minimalni uvjeti za razvoj. Na žalost se taj pokušaj i opet uklapa u politiku podrške velikima a upravo nas je ona i dovela u današnje ogromne probleme.

Stvarno značenje i provedba „programa stočara“

Što se događa u stvarnosti? Tijekom posljednje tri i pol godine na hrvatskim su se stočarima-uzgajivačima tako izredala tri modela dodjele zakupa državnog zemljišta a oni se međusobno ne razlikuju samo po načinu odlučivanja već i po sve manjoj transparentnosti postupaka koji se pri tome primjenjuju.

Unatoč svom radnom imenu i karakterizaciji kao interventna mjera, *Program* ne predstavlja dakle ambiciozan pokušaj pomaka u rješenju krize u stočarstvu već ima prozaičnu zadaću da upisom u bazu podataka Arkod poveća prtok općih EU-potpورا. Do sada poznati podaci govore u prilog tezi da će se značajan dio tih potpora usmjeriti na nekolicinu najvećih stočarskih poduzetnika i njihovu usmjerenost na uvoz i tako negativno utjecati na uzgojne mogućnosti populacije obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Sasvim konkretno - Nelogičnosti u provedbi iz Života

Analizom aktualne provedbe direktne dodjele državnog poljoprivrednog zemljišta stočarima-uzgajivačima (vlasnicima domaćih uzgojnih i proizvodnih stada) a temeljem ankete članova Udruge OPGH *Život* uočili smo sljedeće (autentični izvori):

- Poljoprivredno zemljište dodijeljeno pojedinom stočaru se nalazi u velikom broju parcela (primjerice 50 ha u 103 parcele, ili 23 ha u 67 parcela, 28 ha u 41 parceli...),
- Parcele poljoprivrednog zemljišta dodijeljene stočarima su:
  - o raštrkane (ponegdje i u radijusu od 30-40 km)
  - o nalaze se u većem broju katastarskih općina (3-5-7....k.o.)

UDRUGA OBITELJSKIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA HRVATSKE – ŽIVOT

Association of Croatian family farms - LIFE

Kamenjača 5, 34340 Kutjevo, Hrvatska (Croatia)

tel/fax; + 385(0)34 255559; GSM +385(0)99 242 1111, E-mail:zivotudruga@gmail.com

- u znatnom broju slučajeva su zarasle u grmlje, draču, šumu, vinograd...
- neke su dio ribnjaka ili nogometna igrališta
- nepristupačan prilaz i neprikladne za obradu
- često su veličine tek nekoliko stotina m²
- ima ih i u miniranom području
- Jedna površina čestice se računa duplo (kao oranica i livada u isto vrijeme),
- Pojedine površine poljoprivrednog zemljišta već netko obrađuje pa će se pojaviti, ili su se već pojavili, problemi s dosadašnjim korisnicima zemljišta,
- Pojedine dodijeljene čestice stočarima se preklapaju sa zemljištem koje se već koristi (prelaze preko zemljišta koje netko drugi koristi),
- Čestice predložene za dodjelu u najvećem broju slučajeva ne čine tehnološku cjelinu, a intencija Zakona o poljoprivrednom zemljištu bila je upravo da pomogne u ostvarenju takve cjeline...

Ostali problemi stvarnih stočara proizašli iz ne pretjerano pomno pripremljene aktivnosti dodjele zemljišta od strane APZ (NAPOMENA: Predložena definicija stočara od strane udruge Život nije prihvaćena kao kriterij prioriteta kod dodjele poljoprivrednog zemljišta):

- Zemljište u ne malom broju slučajeva obrađuju i imaju na korištenje korisnici koji nisu isključivo OPG, već im je poljoprivreda dodatna djelatnost,
- Znatan dio zemljišta koji je mogao biti namijenjen stočarima raspodijeljen je uz potvrde načelnika općina ili po Izjavama uz dva svjedoka (ovdje je nejasna situacija i dobro bi bilo imati tumačenje Agencije o prioritetima),
- Visina zakupa zemljišta iz navedene aktivnosti direktne podjele stočarima je oko 730 kn (u ovisnosti od kategorije zemljišta), dočim poljoprivredna zemljišta prethodno dodijeljena uglavnom velikim sustavima i s velikim površinama najkvalitetnije zemlje u tehnološkim cjelinama ima cijenu zakupa po ha od 250 – 370 kn) !!!
- Dodijeljeno poljoprivredno zemljište se mora privesti svrsi u roku od dvije godine,
- Pravo na dodjelu zemljišta imaju i OPG koja nemaju svoju stoku u objektima već uslužno tove (ovo je vrlo nejasna situacija);
- U trenutku nastajanja dopisa (15.06.2015. – rok za odluku) stočari iz naših najintenzivnijih i tradicionalnih stočarskih krajeva još uvijek nisu pozvani na razgovor u Agenciju oko dodjele zemljišta na koju bi prema formuli Agencije trebali imati pravo.

Prema procjenama Udruge tek je 15% od ponuđenog zemljišta od strane Agencije za zemljište prihvaćeno od stočara (proizvodnja mlijeka/mesa i uzgoj). Neki od njih nisu zbog spomenutih objektivnih problema prihvatili niti jednu česticu ponuđenog zemljišta, a neki su prihvatili tek mali dio. Očito je i sada sve jasnije da neprihvaćen kriterij STOČARA (definicije) prije same podjele dodatno je zaoštrilo problematiku na koju smo iz Udruge upućivali.

Do sada poznate informacije navode na zaključak da će interventni program pridonijeti dodatnoj koncentraciji kapitala i neravnomjernoj isplati potpora u Hrvatskoj, odnosno smanjenju ukupnih potpora obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Važno je istaknuti smanjenje ukupnih potpora, bez obzira na domenu poljoprivrede kojom se bave, o čemu se nije vodilo brige od strane zakonodavca kod donošenja odluka. Naime, veliki broj OPG nije dobio priliku proširiti zemljišno svoja gospodarstva, za razliku od malog broja, uglavnom poduzetnika izvan uzgojnog sustava, kojima je ova podjela zemljišta išla u korist, a isplata potpora prema zajedničkoj poljoprivrednoj politici je usmjerena na hektar.

Imajući u vidu tu činjenicu postaje sve jasnije da se pomalja još jedan udar na OPG-e i njihovu opstojnost. Posljedice nije naime teško predvidjeti: Neposredno - manji broj OPG u prostoru, smanjena proizvodnja hrane, smanjena proizvodnja sirovine za domaću prerađivačku industriju i konačno povećana prehrambena ovisnost. Posredno – kapitalno bogaćenje pojedinaca, demografski odljev stanovništva, nepovjerenje i apatija u zajednici. A sve je to protivno ciljevima zajedničke poljoprivredne politike EU.

UDRUGA OBITELJSKIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA HRVATSKE – ŽIVOT

Association of Croatian family farms - LIFE

Kamenjača 5, 34340 Kutjevo, Hrvatska (Croatia)

tel/fax; + 385(0)34 255559; GSM +385(0)99 242 1111, E-mail:zivotudruga@gmail.com

Opći je stav Udruge:

Ovako provedena direktna podjela zemljišta stočarima nikako ne zadovoljava potrebe za zemljištem a posebno ne onih OPG-a koji se bave proizvodnjom mlijeka/mesa (specijalizirana i kombinirana proizvodnja) i uzgojem općenito.

Stočari sa zakupom privatnog poljoprivrednog zemljišta nisu bili u mogućnosti dobiti državno poljoprivredno zemljište i time su uvelike zakinuti. Privatni zakup je znatno viši i postaje sve nesigurniji.

Tko će i kada preuzeti odgovornost za loše i neodgovorne odluke koje narušavaju ravnotežu hrvatske zajednice a na čije posljedice iz Udruge redovno upozoravamo?

Zaključak:

Ukoliko se uistinu želi riješiti agonija koja je zahvatila domaće stočarstvo držimo da je potrebna jasna politika prema domaćem i obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (uključivši preraspodjelu iz velikih sustava prema manjima – predlagano prethodnih godina) a u okviru te politike i ozbiljna i sveobuhvatna revizija državnog poljoprivrednog zemljišta. Aktivnost dodjele državnog poljoprivrednog zemljišta stočarima je još jedna ispuštena prilika na granici farse.

Antun Laslo
predsjednik

Miroslav Kovač
tajnik

1. *Gđa. Kolinda Grabar Kitarović, predsjednica Republike Hrvatske*
2. *Gosp. Josip Leko, predsjednik, Hrvatski sabor*
3. *Gosp. Tihomir Jakovina, ministar*
4. *Gđa. Blaženka Mičević, ravnateljica Agencije za poljoprivredno zemljište*
5. *Gosp. Franjo Lucić, predsjednik Odbora za poljoprivredu, Hrvatski sabor*
6. *Klubovi saborskih zastupnika*
7. *Hrvatski EU parlamentarni zastupnici*
8. *Članovi Udruge OPG Život*
9. *Javnosti*